

I. Szakértői jegyzékek és nyilvántartások

Valamennyi fellebbviteli bíróság, valamint a polgári és büntetőügyekben eljáró francia legfelsőbb bíróság (Semmitőszék) vezet szakértői jegyzéket vagy nyilvántartást.

A bíróságok és az ügyészek azonban bárkit kirendelhetnek, akit megfelelőnek és hozzáértőnek tartanak. Ebben az esetben meg kell indokolni a döntésüket.

A bíróságok weboldalain, különösen a **Semmitőszék** és a fellebbviteli bíróságok honlapján teszik közzé a szakértői jegyzékeket.

A bírósági jegyzékbe való felvételhez a szakértőknek teljesíteni kell a következő követelményeket:

70 évesnél fiatalabb. A gyakorlatban a szakértőnek 35 és 57–58 év közöttinek kell lennie, hogy bejegyezzék a szakértői nyilvántartásba uniós polgár

nem követett el becsületsértést, feddhetetlen és nem sértett jó erkölcsöt

nem szabták ki vele szemben valamelyik alábbi fegyelmi vagy közigazgatási szankciót: elbocsátás, nyilvántartásból való törlés, visszahívás, jóváhagyás visszavonása vagy az engedély visszavonása

nem vált fizetésektelenné magáncsőd eljárásban, és nem szabták ki vele szemben más, a kereskedelmi törvényben előírt szankciót

az adott szakterületen eltöltött minimális idő

nem végzett olyan tevékenységet, amely összeegyeztethetetlen az igazságügyi (jogi) szakértői feladatok elvégzéséhez szükséges függetlenséggel a fő tevékenységüket a bíróság illetékességi területén végzik.

Az elsőfokú bíróság által vezetett nyilvántartásba való felvételét kérő, fordításra szakosodott szakértőknek az adott bíróság illetékességi területén kell végezni a tevékenységüket, vagy ezen a területen kell élniük, ha már nyugdíjba vonultak.

Az ügyész és az elsőfokú bíróság bírói vizsgálják meg a szakértő nyilvántartásba való vétel iránti kérelmét. A fellebbviteli bíróság bírói tanácsa dönt a kérelemről.

A szakértőknek esküt kell tenni a nyilvántartásba vétel előtt.

A szakértőnek legalább öt évig szerepelni kell a fellebbviteli bíróság jegyzékén (regionális jegyzék) ahhoz, hogy felvegyék a Semmitőszék jegyzékébe (nemzeti jegyzék).

Az első alkalommal bejegyzett szakértőnek három év elteltével újból kérelmezni kell a nyilvántartásba vételt. Ettől kezdve a szakértőknek ötévente kell kérelmezni a nyilvántartásba vételt. A szakértő újbóli nyilvántartásba vételéről szóló határozatnak tartalmazni kell az elutasítás okait, és a határozat megtámadható.

A fellebbviteli bíróság fegyelmi eljárásban is törölheti a szakértőt a nyilvántartásból, ez a döntés is megtámadható.

A **Francia Szakértők Szövetsége** közzétett egy etikai kódexet a szakértők számára.

II. A szakértők szakképesítése

Általánosságban elmondható, hogy a szakértőknek megfelelő képesítéssel kell rendelkezniük a saját szakterületükön.

A szakértőknek szakmai tapasztalattal kell rendelkezni, és ismerni kell az eljárási szabályokat, különösen a szakértői eljárásra vonatkozó szabályokat.

Továbbképzésben kell részt venniük, amit a fellebbviteli bíróságok ötévente ellenőriznek. A szakértők továbbképzése a következőket foglalja magában: szakmai szervezetek által a szakterületüknek megfelelő képzés;

bírák és szakértői szervezetek által nyújtott képzés a szakértői eljárásról.

III. A szakértők díjazása

A büntetőeljárások tekintetében rendelet szabályozza a szakértő által végzett egyes feladatok szakértői díját. Bizonyos szakterületeken az ügyész vagy a nyomozási bíró pályázati felhívást tehet közzé a szakértői tevékenység elvégzésére, és kiválaszthatja a legkedvezőbb ajánlatot. Az igazságügyi Minisztérium viseli a szakértői fordítási költségeket az igazságügyre fordítható költségvetési előirányzatból.

A polgári ügyekben általában a szakértő által az ügyre fordított óraszám és az óradíj szorzata alapján számítják ki a díjat, amelyhez hozzáadják a költségeket és az áfát.

A bíróság kontradiktórius eljárásban dönt a szakértői díj összegéről, amely során figyelembe veszi, hogy a szakvéleményt időben nyújtották-e be, továbbá a szakértői vélemény minőségét és a szakértő által a feladatvégzés során tanúsított gondosság fokát.

A felperes általában előleget fizet a szakértői díj fedezésére. A bíróság azonban kötelezheti mindkét felet az előleg egy részének megfizetésére.

A bíróság jogerős határozatában kötelezi a pereszeseket a szakértői díj megfizetésére.

Költségmentesség kérhető a szakértői eljárás költségeinek fedezésére.

IV. A szakértők felelőssége

A szakértő köteles szakmai felelősségbiztosítást kötni az esetleges felelősségének fedezésére.

A biztosítás fedezi a szakértő polgári és szakmai felelősségét, az Európai Unió más tagállamában végzett tevékenysége esetén is.

V. A szakértői eljárással kapcsolatos további információk

Büntetőügyekben a nyomozási bíró, az ügyész vagy a megfelelő felhatalmazással rendelkező rendőr (*officier de police judiciaire*: a bűnüldöző szerv olyan tagja, aki a francia jog szerint a bűnügyi nyomozásért felelős, és őrizetbe veheti a gyanúsítottat) rendelhet ki szakértőt.

Minden más esetben kizárólag a bíróság rendelhet ki szakértőt hivatalból vagy valamelyik fél indítványára.

Polgári eljárásban nem kötelező, ugyanakkor nagyon javasolt benyújtani előzetes szakértői véleményt, és ezt gyakran kifejezetten kérik a polgári eljárásban.

A szakértő írásbeli záróvéleményt nyújt be. Ha a szakértő szükségesnek tart konzultációt folytatni egy másik szakterületre szakosodott szakemberrel, e szakember véleményét csatolja a szakértői véleményhez. A bíróság tanúvallomás tételére kötelezheti a szakértőt a tárgyaláson, ha a vélemény nem elegendő a bíróság határozatának megalapozottságához megalapozottságához. A záróvéleményben meg kell válaszolni a bíróság által feltett valamennyi kérdést, és figyelembe kell venni az összes olyan észrevételt, amelyet a felek tettek a szakértőnek a szakértői eljárás során.

1. A szakértők kirendelése

A büntetőjog védi a szakértői jogállást (*expert de justice*). A szakértő szerepel a fellebbviteli bíróságok és a Legfelsőbb Bíróság által vezetett jegyzékben.

Franciaországban 8 000–10 000 igazságügyi szakértő van.

Polgári, kereskedelmi és közigazgatási ügyekben kirendelhetnek szakértőt az előzetes eljárásban vagy a tárgyalás előkészítése során. A szakértői eljárások 80%-a tárgyalás-előkészítő szakban indul.

A bíróság szakértőt rendel ki, ha a jogvita rendezéséhez valamilyen szakértelemre van szükség: a bíróság hivatalból vagy valamelyik fél indítványára rendelhet ki szakértőt. A bíró dönt arról, hogy melyik fél fizeti a költségelőleget, amelyet a szakértői díjak kifizetésére fordítanak.

A felek javaslatot tehetnek a szakértő személyére, de minden esetben a bíróság vagy az ügyész dönti el, melyik szakértőt rendel ki. Különleges indok hiányában a fellebbviteli bíróság által vezetett jegyzékből kell kiválasztani a szakértőt.

A polgári eljárásban a felek nagymértékben részt vesznek a szakértő eljárásában. Együtt kell működniük, és meg kell küldeniük a szakértő által kért minden iratot. Közvetlenül tehetnek fel kérdést a szakértőnek kontradiktórius megbeszéléseken, és kérhetik a szakértőtől, hogy tegyen észrevételt a megjegyzéseikre. Ezek a lehetőségek sokkal korlátozottabbak a büntetőeljárásban, mivel a szakértő jelentősen függ az őt kirendelő bírótól vagy ügyésztől.

2. Az eljárás

Az igazságügyi szakértőkkel kapcsolatos főbb francia jogszabályok:

a büntetőeljárásról szóló törvény, a polgári perrendtartásról szóló törvény

az igazságügyi szakértőkről szóló, többször módosított 1971. június 29-i 71-498. sz. törvény, különös tekintettel a 2016. november 18-i módosításra többször módosított 2004. december 23-i határozat.

A szakértők az eljárás során kapcsolatba léphetnek a felekkel, de teljes mértékben be kell tartaniuk a kontradiktórius eljárás elvét. Kivételt jelentenek ez alól az orvosi vagy üzleti titkok.

A szakértői vélemények szerkezetére nincs előírás, de vannak kezdeményezések ennek a hiánynak a kiküszöbölésére.

Mindenesetre a véleményben a szakértők kötelesek:

részletesen ismertetni az érveiket;

meghatározni azokat az iratokat, amelyekre alapozták a véleményt;

válaszolni a felek nyilatkozataira;

megadni a számukra megküldött iratok teljes listáját.

Ha a bíróság előzetes véleményt kért, a szakértő megküldi a feleknek, hogy tegyenek arra nyilatkozatot.

Büntetőügyekben a szakértőnek részt kell venni a tárgyaláson. Polgári ügyekben a bíróság felkérheti a szakértőt, hogy vegyen részt a tárgyaláson.

A bíróság a vélemény kiegészítésére kötelezheti a szakértőt, például, ha a felek megjegyzéseket fűztek a véleményhez, és további kérdéseket tettek fel.

A bíróság irányítja a szakértői vizsgálat folyamatát. Az elsőfokú bíróságok egy meghatározott bíróra bízják ezt a feladatot.

A fentebb bemutatott információk az [Európai Szakértői Intézet \(EEEI\)](#) által a Szakértők keresése elnevezésű projekt során az országoként kiválasztott kapcsolattartóktól származnak.

Utolsó frissítés: 22/12/2020

E lap nemzeti nyelvű változatát az adott tagállam tartja fenn. Az Európai Bizottság szolgálata készíti el a fordításokat a többi nyelvre. Előfordulhat, hogy az eredeti dokumentumon az illetékes tagállami hatóság által végzett változtatásokat a fordítások még nem tükrözik. Az Európai Bizottság nem vállal semmifajta felelősséget az e dokumentumban szereplő vagy abban hivatkozott információk vagy adatok tekintetében. Az ezen oldalért felelős tagállam szerzői jogi szabályait a Jogi nyilatkozatban tekintheti meg.